

Viborg Kommune
Teknik og Miljø
Prinsens Alle 5
8000 Viborg
Sendt pr mail til "Line Heydorn" <liht@viborg.dk>

Kystdirektoratet
J.nr. 2025 - 13237
Ref. saans
Den 25. marts 2026

Dispensation til terrænændringer og skiltning inden for strandbeskyttelseslinjen

Ansøgning

Der er søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til terrænændringer og skiltning inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr.nr. terrænændringer, udlægning af sten, og skiltning - matr. 12n, Hjarbæk By, Vorde m.fl., Viborg Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 1, jf. § 15, til det ansøgte.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. Ansøger skal selv undersøge, om projektet kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Lovgrundlaget for afgørelsen fremgår af bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. Kystdirektoratet giver direkte besked til ansøger, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Klagevejledning fremgår af bilag 2.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

Redegørelse for sagen

Der søges om forbedringer langs en eksisterende sti, som forløber hen over flere matrikler langs et kystafsnit af Hjarbæk Fjord, inden for den oprindelige strandbeskyttelseslinje. Se figur 1.

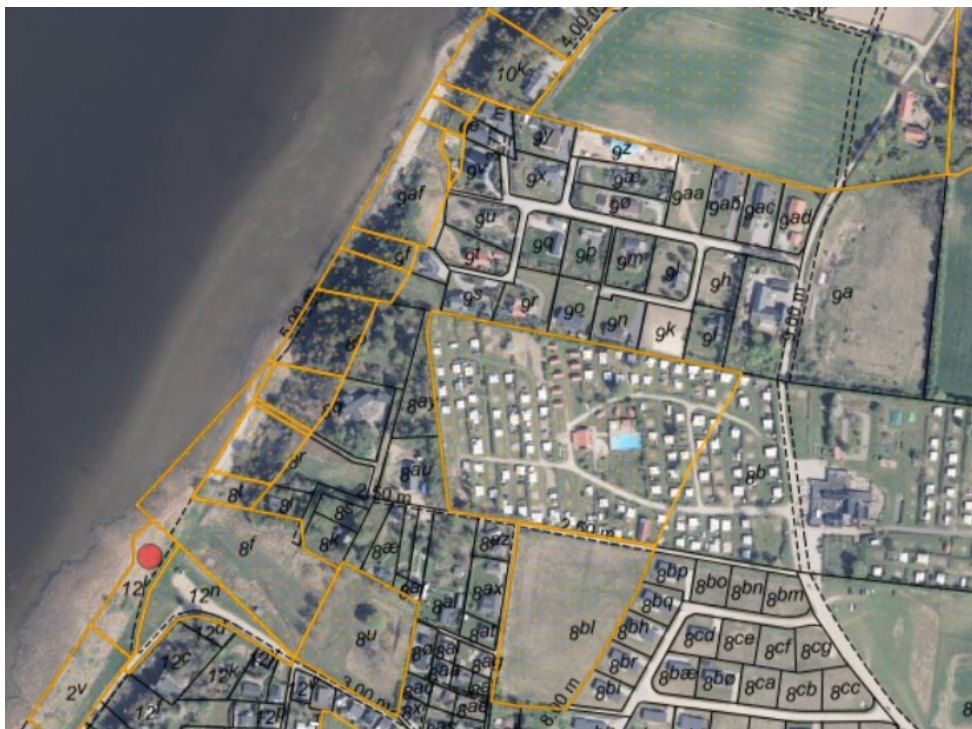

Fig. 1. Ortofoto 2025. Det strandbeskyttede areal er markeret med orange signatur. De umatrikulerede arealer ud til kysten samt stranden er dog også omfattet af bestemmelserne om strandbeskyttelse. De sorte streger markerer de vejledende matrikelskel.

Det ansøgte ligger i landzone nord for Hjarbæk by, med sommerhusråde og campingplads i nærmere omgivelser. Se figur 2. Der foreligger lodsejeraccept fra de berørte lodsejere.

Fig. 2. Stiens forløb vist med rød stiple linje (fra ansøgningen)

Stien forløber på et smalt forland forinden en stejl, for det meste træbevokset kystskrænt. Kyststriben er præget af overgang mellem fersk vådområde med kildevæld og høje urter og strandsump, bestående af høje græsser og halvgræsser. Se figur 3. Stedvis, men ikke gennemgående findes en smal ubevokset strandbred.

Ankomsten til fjordstien i dag

Hjarbæk strand

Eksist. trampesti

Fig. 3. Stiens tilstand i dag (fra ansøgningen)

Den sydlige del af projektområdet er omfattet af fredningen Hjarbæk Strand af 1932, samt vejledende registreret som beskyttet natur (mose og overdrev) jf.

naturbeskyttelseslovens §3. Hjarbæk fjord er desuden udlagt som Natur- og vildtreservat.

Det fremgår af ansøgningen, at den eksist. trampesti kaldt Fjordsti føre til stranden og videre langs med kysten, som til tider er våd og ufremkommelig. Grundet til tider meget opskyl af tang, og en del Udspring af kildevæld. Stien ligger bynært ved sommerhusområdet og giver adgang til Hjarbæk strand. I dag fremstår stien usammenhængende og for 1. gangs besøgende opleves fjordstien ikke som en samlet forbindelse Formål med Forbedring af eksist. trampesti vil øget tilgængelig heden igennem hele året. Og vil kunne tage hensyn til eksist. Beplantning og de mange kildevælds udspring der er langs stien i dag. (...)

Der ønskes udlægning af singels på strækninger, dog kun hvor det er nødvendigt, for af forhindre gående i af få våde sko.

Der søges om derfor om udlægning af singels (diamester 32-64mm) på de vådeste steder, i alt 24 velbeskrevne punkter, i alt ca. 52 m. Delstrækningerne er mellem 0,5 - 1 m bred og mellem 2 – 6 m lang, med lag af singels på mellem 5-15 cm i højde. Se bilag 4 og 5.

Stenene leveres med lastbil og aflæsses på parkeringspladsen i ved Strandvejen i den sydlige ende af stien, og herfra kørt ud med trillebør.

Desuden søges om *wayfinding*. Det fremgår af ansøgningen, at

Wayfinding skal være med til at guide brugerne af stien på rette vej.

Derudover vil wayfindingen fortælle om de forskellige naturtyper, som man bevæger sig igennem langs ruten.

Wayfindingen består af kampesten der er placeres på 3 strategisk udvalgte steder langs ruten, hvor beplantningen skifter eller stien slår et skarpt sving Stenene skal tydeliggøre at forbindelsen fortsætter. Stene skal sætte i kanten af græsset.

Fig. 4. Placering af wayfinding (fra ansøgning)

Stenene skal være maks. 75 cm i diameter. To af stenene placeres i tilknytning til P-plads og vej i begge enden af stien, se figur 4.
 hvor der må placeres et mindre skilt med beskrivelse af området / natutyper på stenen, se figur 5.

Fig. 5 Informationsskilt monteret på sten (fra ansøgningen)

Den tredje sten placeres på overgang mellem strandbred og højere vegetation ca. midt på forløbet for at vise vej. Denne placering er uden tilknytning til eksisterende faciliteter og skal derfor kun bære en farvet plet som markering for at vise vej. Se figur 6.

Fig. 6: Eksempel på wayfinding med farvet plet på sten (fra ansøgningen)

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det ansøgte ligger i Natura 2000-område nr. 30, Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 30 og fuglebeskyttelsesområde nr. 14 og 24. Det ansøgte ligger i fuglebeskyttelsesområdet nr. 24.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Det ansøgte ligger få meter fra nærmeste marin naturtype på udpegningsgrundlaget, bugt, som omfatter hele Hjarbæk fjord, uden dog at påvirke selve fjorden fysisk. Nærmeste kortlagt terrestrisk habitatnatur på udpegningsgrundlag er rigkær, der ligger ca. 880 m syd for det ansøgte. Ca. 1,5 km øst for det ansøgte er en lille sø kortlagt som levested for stor vandsalamander det nærmeste kortlagte levested.

Af arterne på udpegningsgrundlaget vurderes, at området er potentielt levested for odder, som er udbredt langs vandløb og kyster i hele Nord- og Midtjylland. Det vurderes derfor sandsynligt at arten udnytter Hjarbæk fjords kyster som raste- og fourageringsområde. Arten er altovervejende nataktiv og vurderes derfor ikke påvirket væsentlig af de ansøgte aktiviteter, som vil foregå i dagslys.

Ynglefuglene på udpegningsgrundlaget kræver udstrakte rørskovs- eller engområder og forventes derfor ikke at yngle i projektområdet. Blandt trækfuglene

på udpegningsgrundlaget er der arter af vandfugle, som typisk fouragerer på fjorden eller åbne landbrugs-/ naturarealer, og overnatter på søer eller fjorden, og dermed ikke berøres af det ansøgte. Desuden fiskeørn, som ligeledes typisk fouragerer på fjorden.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på afstanden til kortlagt terrestrisk habitatnatur og levesteder, områdets karakter som smal bræmme af vegetation for foden af en stejl kystskrænt, der gør det uattraktivt for både yngle- og rastefuglene på udpegningsgrundlaget, samt projektets begrænsede karakter og tilknytning til eksisterende sti. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

På baggrund af et generelt kendskab til bilag IV-arters forekomst i Danmark og deres valg af levested samt gennemgang af offentlige databaser, vurderer Kystdirektoratet, at lokaliteten er et potentielt levested for bilag IV-arter. Inden for 10x10 km kvadratet er der fundet stor vandsalamander, spidssnudet frø, løgfrø, odder, flagermus og grøn kølleuldsmed. Det vurderes, at projektområdet med store træer på kystskrænten er et potentielt yngle- og rasteområde for flagermus, samt et potentielt rasteområde for odder og padde - stor vandsalamander, løgfrø og spidssnudet frø i- med krattet på kystskrænten og den smalle kyststribe med præg af fersk vådområde med overgang til strandsump.

På baggrund af projektets begrænsede karakter og udstrækning, som ikke berører vandløb, ikke indebærer fældning af træer eller dræning af vådområder, og som er begrænset til eksisterende sti, vurderes, at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Det fremgår af lovbemærkningerne til en ændring af naturbeskyttelsesloven i 1994 - "kystloven" - at det vil være muligt at opnå dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til at etablere mindre foranstaltninger til støtte for friluftslivet og dermed til fremme af turismen. Mindre foranstaltninger er f.eks. toiletbygninger, informationstavler og skilte samt andre beskedne opholdsfaciliteter. Det er en forudsætning for at opnå dispensation, at anlægget placeres og udføres under hensyntagen til den omgivende natur.

Der er søgt om dispensation til at forbedre eksisterende sti punktuelt med udlægning af småsten og opsætte vejvisning på en rute, der er frit tilgængelige for områdets besøgende. Et par mindre skilte der beskriver naturområdet må placeres med tilknytning til P-plads og vej i hver ende af stien.

Kystdirektoratet vurderer, at der tale om et beskedent anlæg, som ikke vil påvirke oplevelsen af kystlandskabet nævneværdigt.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet ”Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse”.

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation til udlægning af småsten og vejvisning/skiltning.

Med venlig hilsen

Sabine Anna Stosiek
Kystdirektoratet
+45 51 83 16 59
saans@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgrundlag

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpenningsgrundlaget for Natura 2000-området

Bilag 4 Kortbilag – Udlægning af singels (fra ansøgningen)

Bilag 5 Billeder af punkter for udlægning af singels (fra ansøgningen)

Afgørelsen er også sendt til:

- Viborg Kommune, viborg@viborg.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Viborg, dnviborg-sager@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds LimfjordSyd limfjordsyd@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Viborg, viborg@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, nbu_jyl@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del
midtjyllandvest@fredningsnaevn.dk
- Naturstyrelsen, nst@nst.dk
- Dansk Forening for Rosport, dffr@roning.dk
- Dansk Kano- og kajakforbund, miljoudvalg@kano-kajak.dk
- Direktør OCFF, Frederik Lund nfl@campingoutdoordanmark.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15 a og 15 b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65 b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 30, Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 30		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Grå/grøn klit* (2130)
	Klithede* (2140)	Søbred med smårter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Nedbrudt højmoser (7120)	Hængesæk (7140)
	Tørvelavning (7150)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på mor med kristorn (9120)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemoser* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Blank seglmos (6216)	Gul Stenbræk (1528)
	Grøn køllegræsmed (1037)	Stor kærguldsmed (1042)
	Kildevældsvindelsnegl (1013)	Bæklampret (1096)
	Flodlampret (1099)	Stavsild (1103)
	Stor vandsalamander (1166)	Odder (1355)
	Spættet sæl (1365)	Damflagermus (1318)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Enårig strandengsvegetation (1310), klithede (2140), tør kalksandsoverdrev (6120) og stor kærguldsmed er ikke kortlagt i habitatområde H30. De nævnte naturtyper og arter gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 14		
Fugle:	Sangsvane (T)	Hvinand (T)
Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 24		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Sangsvane (T)
	Taffeland (T)	Troldand (T)
	Hvinand (T)	Fiskeørn (T)
	Rørhøg (Y)	Engsnarre (Y)
	Plettet rørvagtel (Y)	Blishøne (T)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. For trækfuglene er følgende fugle ikke til stede i national eller international væsentlig forekomst: Taffeland (T), troldand (T) og fiskeørn (T) i fuglebeskyttelsesområde F24. De nævnte fugle gennemgås derfor ikke yderligere.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))

Bilag 4: Kortbilag – Udlægning af singels (fra ansøgningen)

Bilag 5: Billeder af punkter med udlægning af singels (fra ansøgningen)

Bilag

Billeder af strækningen hvor der skal singels på

Punkt 1-2

5 meter lang
1 meter bred
10 cm singels

Punkt 3-4

6 meter lang
0,50 cm bred
15 cm singels

Punkt 9-10

4 meter lang
0,70 cm bred
15 cm singels

Punkt 11-12

6 meter lang
0,50 cm bred
15 cm singels

Punkt 5-6

2 meter lang
0,50 cm bred
5 cm singels

Punkt 7-8

2 meter lang
0,50 cm bred
5 cm singels

Punkt 13-14

2 meter lang
0,50 cm bred
15 cm singels

Punkt 15-16

2 meter lang
0,50 cm bred
10 cm singels